

Сергій КОНДРАТЮК,

методист трудового навчання, технологій лабораторії виховної роботи комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Трудове виховання ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів та спрямоване на формування в дітей ціннісного ставлення до праці, розуміння процесів трудової діяльності, розвиває найважливіші якості особистості, готує до майбутнього дорослого життя та конкурентноспроможності на ринку праці.

Найважливішою метою технологічної освітньої галузі в умовах сучасного високотехнологічного та інформаційного суспільства є реалізація творчого потенціалу учня, формування критичного та технічного мислення, готовності до зміни навколишнього середовища засобами сучасних технологій і дизайну, здатності до підприємливості та інноваційної діяльності, партнерської взаємодії, використання техніки і технологій для задоволення власних потреб, культурного та національного самовираження.

Державним стандартом передбачено, що учні мають опанувати базовими знаннями технологічної освітньої галузі **за такими напрямками: проєктування, основи графічної грамотності, технології виготовлення виробу, оцінювання і презентація результатів, декоративно-ужиткове мистецтво, сучасна техніка і технології, самозарядність у побуті.**

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з технологічної освітньої галузі передбачають, що учень засвоїв алгоритм проєктно-технологічної діяльності для виготовлення виробів та задоволення власних потреб чи потреб інших осіб, творчо застосовує технології обробки матеріалів, використовує ручні предмети праці, техніку, технології та матеріали, турбується про власний побут.

Трудове навчання, технології мають практико-орієнтовану спрямованість. Навчання відбувається з опорою на освітні потреби дітей, їх інтереси, вікові можливості та індивідуальні особливості. Педагог при цьому виконує роль насамперед організатора освітнього процесу.

Учителям потрібно **спрямувати особливу увагу** на особливості формування змісту технологічної діяльності учнів на уроках, яка здійснюється на основі об'єктів проєктної діяльності, а не технологій, а також на мотивацію дітей до навчання, формування самостійної діяльності, доцільному використанні цифрових пристроїв, дотриманню правил охорони праці.

Учителі технологій старших класів вже зараз повинні готуватися до кардинальних змін у своїй професійній діяльності. До 1 вересня 2024 року буде сформована мережа закладів старшої профільної освіти академічного або професійного спрямування. Це означає, що діти, які у 2024-2025 навчальному році навчатимуться в 7 класі, через 3 роки підуть не до 10 класу, а до академічного ліцею, **обираючи відповідний профіль і предмети, або у заклад професійної освіти чи коледж. Щоправда, такі заклади будуть далеко не в кожній громаді.** В результаті, реформування освіти в Україні буде

створена мережа початкових шкіл (1-4 класи) і гімназій (5-9 класи) та відокремлених від них ліцеїв (10-12 класи). Учні 10-12 класів будуть навчатися за новими програмами та новим державним стандартом.

Найбільш кардинальні зміни полягатимуть у тому, що учні зможуть обирати профіль навчання, а також додатково навчальні предмети в межах цього профілю і поза ним. Наприклад, обравши математичний профіль, учень матиме набір обов'язкових предметів у його межах, а також зможе обрати додаткові поглиблені профільні курси. Додатково до цього можна буде обрати курси і предмети, що не входять у цей профіль.

Визначено перелік обов'язкових предметів, до яких належать: українська мова, математика, історія України, іноземна мова, Захист України, домедична допомога, фізична культура. Решта предметів для учнів 10-12 класів у шкільному курсі будуть вибірковими.

Отже, профільне навчання передбачає години на вивчення основних предметів і пов'язаних із профілем вивчення обов'язкових та вибіркових предметів, а також курси й предмети для вільного вибору.

Варто звернути увагу, що до компетенції директорів ліцеїв належить добір викладачів закладу. Передбачається, що це мають бути вчителі з належною підготовкою, готові викладати поглиблені, інтегровані курси й виходити за межі освітньої програми. Тому рекомендуємо приділити особливу увагу самоосвітній діяльності та набуттю додаткових спеціальностей.

Викладання навчальних предметів технологічної освітньої галузі

Технології у 5-7 класах

У 5-6 класах опанування навчальним предметом відбувається за модельними навчальними програмами, які затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795, а саме:

- модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Кільдеров Д.Е., Мачача Т.С., Юрженко В.В., Луп'як Д.М.);

- модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Терещук А.І., Абрамова О.В., Гацак В.М., Павич Н.М.);

- модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Туташинський В.І.);

- модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.).

У 7 класі учитель обирає для навчання учнів одну із таких модельних навчальних програм:

1. Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 клас» для закладів загальної середньої освіти

(автор Туташинський В.І., наказ МОН від 24.07.2023 № 883).

2. Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 клас» для закладів загальної середньої освіти (автор Мачача Т.С., наказ МОН від 24.07.2023 № 883).

3. Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авторки Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М., наказ МОН від 16.08.2023 № 1001).

4. Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Гащак В.М., наказ МОН від 27.12.2023 № 1575).

Визначення модельної навчальної програми, за якою учні будуть навчатися протягом певного циклу, – компетенція виключно учителя технологій, який обирає її в залежності від освітніх потреб учнів, матеріальної бази майстерні, власних знань та умінь тощо.

Модельні навчальні програми обираються на весь цикл повної загальної середньої освіти (адаптаційний чи базового предметного навчання) і не можуть змінюватися протягом нього, наприклад, при переході із 5 до 6 класу, а також після закінчення 7 класу при переході до 8, а потім через рік до 9 класу. Це зумовлено особливостями кожної модельної програми, у кожній з яких опанування очікуваними результатами мають свою логічну послідовність. Отже, обравши у 5 чи 7 класі певну модельну програму, учитель повинен навчати по ній учнів протягом всього циклу. Однак, для інших класів, які починають навчання на адаптаційному чи базовому предметному циклі, викладач за власним бажанням може обрати модельну навчальну програму іншого автора.

При переході між циклами наступність не зберігається і тому можна обирати модельну навчальну програму іншого автора. Наприклад, у 5-6 класах учні опанували технології за модельною програмою Кільдерова Д.Е., а починаючи із 7 класу, для цих учнів учитель за власним бажанням може обрати модельну програму іншого автора, до прикладу – Гащака В.М.

У класах, які поділяються на групи з технічних та обслуговуючих видів праці, кожен з учителів може обирати модельну навчальну програму незалежно від іншого. Наприклад, у 5 класі учитель технічних видів праці може обрати модельну навчальну програму Туташинського В.І., а учителька обслуговуючих видів праці може обрати програму іншого автора, наприклад, Ходзицької І.Ю.

Розроблення календарно-тематичних планів починається зі створення навчальної програми на основі обраної модельної навчальної програми. Визначальною відмінністю навчальної програми від модельної навчальної програми є те, що у навчальній учитель на власний розсуд визначає кількість годин, які необхідні на опанування змісту певного модуля, розділу чи теми. Варто також конкретизувати теми учнівських проєктів, які планується виконувати у відповідних класах. У процесі розроблення навчальної програми обсяг змін не повинен перевищувати 20% від першоджерела – модельної навчальної програми. Навчальна програма, розроблена учителем, обов'язково затверджується педагогічною радою освітнього закладу.

Перед розробленням календарно-тематичного плану потрібно уважно ознайомитися із вступною частиною навчальної програми, оскільки кожна з модельних програм, особливо для 7-9 класів має свої особливості. Наприклад, змінено етапи виконання проєктів, принципи обрання технологій виготовлення, кількість учнівських проєктів протягом опанування модулями програми тощо.

Під час розроблення календарно-тематичного плану у темах занять необхідно вказувати не тільки стадії виконання проєкту у відповідності до програми, а й прописувати власні формулювання конкретних тем занять з опанування обраної технології виготовлення, які не прописуються у програмах.

Наполягаємо піддавати критичному аналізу календарно-тематичні плани, отримані з мережі Інтернет. Вони зазвичай відображають особисте бачення авторів, часто мають грубі методичні помилки, їх автори не несуть жодної відповідальності за правильність розробки. Тому, навіть, якщо учитель взяв чужий календарний план, то рекомендуємо у такому випадку відредагувати назви проєктів, теми занять і навіть пропоновані колонки таблиці під власне бачення та потреби дітей, у яких викладаєте навчальний предмет.

Провідною діяльністю учнів на уроках технологій і трудового навчання є практична робота з виконання учнівського проєкту, під час якої в дітей формуються певні компетенції. Учитель технологій зобов'язаний формувати у дітей не тільки компетентності, притаманні нашому навчальному предмету – предметні компетентності, а й ключові компетентності, які формують уміння жити у сучасному суспільстві, не залежно навіть від знань, які діти отримують у школі.

Виконання учнівських проєктів учнів 5-6 класів повинно максимально відповідати бажанням дітей та були такими, щоб вони використовувати вироби для власних потреб у побуті. У 7 класі учитель поступово повинен орієнтувати дітей на виготовлення таких об'єктів праці, які використовуватимуться іншими людьми: для сім'ї, школи, громади та патріотичного спрямування – для захисників України.

Сучасний учитель на кожному занятті повинен звертати особливу увагу мотивуванню учнів до навчання, наданню їм допомоги та підтримки. Важливу роль тут має відігравати **формувальне оцінювання**, яке надає впевненості дитині у власні сили, спонукає до самостійної творчості та використовується педагогом для корекції подальшої діяльності, в тому числі і власної.

При обранні тем учнівських проєктів рекомендуємо радитися з дітьми та їхніми батьками, що буде великим мотиваційним стимулом для них під час освітнього процесу. Дитина, виготовляючи виріб та усвідомлюючи його важливість для себе, буде набагато відповідальніше відноситися до його якості, а отже буде зацікавленою в отриманні відповідних нових знань і умінь. Тому рекомендуємо проаналізувати використання дітьми виробів, які вони виготовляли в минулі роки і за потреби зробити корекцію тем проєктів.

На початку виконання нового проєкту потрібно обов'язково спільно з учнями розробляти критерії його оцінювання. Їх потрібно розмістити у майстерні на видному місці (на стенді) разом із критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти у 5-6 і 7 класах.

З кожним новим проєктом учитель повинен надавати учням все більшої самостійності у його виконанні. Наприклад, стадія пошуку зразків-аналогів та формування банку ідей, розроблення на їх основі власної конструкції виробу, визначення послідовності виконання роботи, обрання доцільного оздоблення, самоконтроль та самооцінювання тощо.

Трудове навчання у 8-9 класах

Викладання трудового навчання у 2024-2025 навчальному році відбуватиметься за навчальною програмою «Навчальна програма з трудового навчання для закладів загальної середньої освіти 5-9 класи» (автори: Терещук А.І., Бурдун В.В., Дятленко С.М., Павич Н.М., Гащак В.М., Медвідь О.Ю., Палій

Ю.В., Крімер В.В., Лещук Р.М., Палійчук М.Д., Ходзицька І.Ю.; наказ МОН від 07.06.2017 № 804).

Змін в опануванні навчальною дисципліною для 8-9 класів не відбулося. Найважливіші принципи викладання, яких потрібно неухильно дотримуватися кожному учителю трудового навчання, такі:

- В основі навчальної програми лежать об'єкти праці, при виготовленні яких мають бути досягнуті очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів, а не засвоєння базових технологій.

- Всі об'єкти праці виготовляються під час виконання учнівських проєктів.

- Учитель створює умови для виготовлення виробу, максимально надає можливість для самостійної діяльності учнів та відіграє роль в першу чергу організатора цього процесу.

- Засвоєння нових знань на уроках трудового навчання відбувається переважно під час виконання практичної роботи, на яку виділяється максимальна кількість часу – як правило, не менше 75% уроку/заняття.

- Використання однієї технології виготовлення протягом навчального року допускається не більше, як для двох виробів.

- Під час виготовлення виробів застосовуються тільки основні технології, перелік яких дається у програмі для кожного класу.

- При виготовленні виробів учні повинні оволодіти якомога більшою кількістю технологій, а тому доцільно широко використовувати додаткові технології, які учитель обирає за власним вибором та у відповідності до потреб щодо виготовлення об'єкту праці.

- У змішаних групах необхідно враховувати гендерні особливості дітей, а тому в календарно-тематичному плані обов'язково планується не менше двох основних технологій для виготовлення кожного об'єкту праці (крім об'єктів, виготовлення яких передбачає застосування однієї технології, наприклад, ляльки-мотанки).

- Потрібно максимально враховувати потреби учнів, їх побажання, цінність виробу для дитини та сім'ї або потреби освітнього закладу, громади та суспільства.

- Вся проєктна документація оформляється в робочих зошитах у лаконічній формі і лише така, яка стосується проєкту. Конспектування матеріалу недопустимо.

- При оцінюванні результатів діяльності учнів потрібно враховувати знанневий (засвоєння теоретичного матеріалу), діяльнісний (результати практичної роботи) та ціннісний компоненти.

- Виготовлений виріб використовується за призначенням, а не зберігається в шкільній майстерні.

- Під час складання календарно-тематичного плану у 8 класі планується виконання від 4 до 6 проєктів, а в 9 класі – 2 учнівських проєкти. До них ще додаються по 2 проєкти з технології побутової діяльності та самообслуговування у 8 класі і 1 проєкт у 9 класі.

- Допускається виготовлення виробів, які не входять в перелік навчальної програми.

- Якщо учитель використовує не власні календарно-тематичні плани, то обов'язково потрібно здійснити корекцію навчальних тем та кількості відведеного часу на їх опрацювання, опираючись на власний досвід, знання і уміння, потреби дітей, матеріальну базу майстерні тощо.

Технології у 10-11 класах

1. Навчальний предмет «Технології» у 10-11 класах вивчається за однією з таких навчальних програм:

2. Навчальна програма «Технології 10-11 класи (рівень стандарту)» (наказ МОН від 23.10.2017 № 1407);

Навчальна програма «Технології 10-11 класи (профільний рівень)» (наказ МОН від 23.10.2017 № 1407).

Навчальний предмет «Технології» у 10-11 класах належить до вибірково-обов'язкових, що означає обрання старшокласниками за власним бажанням двох із трьох навчальних предметів серед «Технології», «Інформатика» і «Мистецтво». Тому учителю технологій потрібно донести дев'ятикласникам в кінці навчального року важливість технологічної освіти для їх подальшого життя, прорекламувати модулі, які учитель пропонує вивчати, обговорити цю проблему з їх батьками.

Основною метою технологічної освіти старшокласників має стати формування в них здатності до самостійного отримання знань і способів діяльності. Провідна діяльність на заняттях є така ж, як і в попередніх класах – виконання учнівського проєкту.

Навчальний предмет «Технології» вивчається за двома рівнями: технологічним і рівнем стандарту.

Програма рівня стандарту складається з 10 обов'язково-вибіркового навчальних модулів, із яких учитель разом з учнями обирають для вивчення лише 3.

Структура кожного модуля складається з трьох компонентів:

1. Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів.

2. Алгоритм проєктної діяльності учнів.

3. Орієнтовний перелік творчих проєктів.

У старших класах доцільно впроваджувати колективну проєктну діяльність, а отже учнівські проєкти мають бути складнішими від тих, які вони виконували у попередніх класах. У програмах подається їх орієнтовний перелік із яких учні мають обрати по одному для кожного із трьох модулів.

На опрацювання трьох навчальних модулів відводиться 105 годин. Їх розподіл між класами доцільно здійснювати так: 70 год (2 години на тиждень) у 10 класі і 30 год (1 година на тиждень) у 11 класі.

Навчання профільного рівня здійснюється за однією з профільних програм, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 23.09.2010 р. №904.

Здійснення професійно-технічного навчання в закладах загальної середньої освіти та міжшкільних навчально-виробничих комбінатах (міжшкільних ресурсних центрах) можливе і за іншими професіями, за умови дотримання вимог Державних стандартів професійно-технічної освіти. У цьому випадку, коли кількість годин на опанування професії менша передбаченої навчальними планами, рекомендується запроваджувати профільні курси та курси за вибором.

Змістове наповнення технологічного профілю також може складатися з декількох курсів за вибором «Професійні проби». Учні, які навчаються за будь-яким іншим профілем, можуть їх опанувати за рахунок варіативної складової навчальних планів.

Креслення

Графічна грамотність є важливим аспектом технологічної підготовки учнів. Тому основами графічної грамоти учні опановують у 5-11 класах на уроках трудового навчання і технологій. Але за можливості цей предмет можна вивчати факультативно, у відповідних спеціалізованих школах, як курс за вибором і при обранні технологічного профілю у старших класах за такими навчальними програмами:

- **7-8 класи** спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням предметів технічного (інженерного) циклу – Навчальна програма «Креслення. 7-8 класи» (лист ІМЗО від 25.09.2018 № 22.1/12-Г-904);

- **8-11 класи** – Навчальна програма курсу за вибором «Креслення» (лист ІМЗО від 08.11.2019 р. № 22.1/12-Г-10550);

- **8-11 класи** – Навчальна програма курсу за вибором «Професійні проби» для учнів 8-11 класів «Технічне креслення на базі комп'ютерних програм» (лист ІМЗО від 09.06.2020 № 22.1/12-Г-346).

- **11 клас** технологічного профілю – навчальна програма «Креслення. 11 клас» (лист ІМЗО від 25.09.2018 № 22.1/12-Г-906).

Всі діючі у цьому навчальному році програми з трудового навчання, технологій і креслення можна скачати одним архівом за лінком: <http://surl.li/tmqxn>

Професійно-методична діяльність учителів трудового навчання, технологій

Всеукраїнський конкурс «Учитель року» в номінації «Трудове навчання»

Відповідно до наказу МОНу за 13.02.2023 № 145 «Про затвердження графіка проведення всеукраїнського конкурсу «Учитель року» у 2024-2028 роках» у наступному навчальному році відбудеться конкурс у номінації «Трудове навчання».

Усім учителям, які побажають узяти участь, рекомендується звернути особливу увагу на сучасну методику викладання навчального предмета «Технології» у очній та дистанційній формах, використання сучасних інформаційних технологій (створення відеоуроків, сайту, використання веб-сервісів і можливостей штучного інтелекту з освітньою метою), впровадження елементів STEM навчання, особисто орієнтованого та діяльнісного підходів до навчання, методику здійснення учнівського проєктування, проведення занять в нестандартній формі.

Варто також звернути увагу на завдання конкурсу за минулі роки з інших предметів, щоб мати уявлення про основні тенденції та вимоги до знань і умінь педагогів (<http://surl.li/ukbpg>).

Виставка-конкурс «Нова українська школа Черкащини»

З метою розвитку професійної діяльності педагогічних працівників Черкаської області, популяризації їх кращого педагогічного досвіду, впровадження новітніх технологій та на виконання наказу Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації від 16.11.2023 № 139 із 16 по 19 квітня відбулася обласна виставка-конкурс «Нова українська школа Черкащини».

На жаль, в цьому році учителями трудового навчання, технологій на виставку-конкурс було представлено найменшу кількість робіт за останні 10 років: всього дві роботи. Цілком очевидно, що така кількість робіт не відображає високий потенціал учителів технологічної освітньої галузі нашої області і свідчить про недостатню увагу до обласного заходу не тільки учителів праці, а й консультантів Центрів професійного розвитку, що відповідають за трудове навчання, технології, які не спромилися забезпечити активну участь учителів нашого навчального предмета.

За результатами оцінювання поданих робіт відзначено навчально-методичний посібник «Дидактичні матеріали до теми «Технологія виготовлення писанок». Технології. 7 клас. НУШ» Фоміної Н.Е., учителя трудового навчання, технологій Смілянської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №1 Смілянської міської ради Черкаської області.

Обласний конкурс на найкращий електронний освітній ресурс

У конкурсі на найкращий електронний освітній ресурс в номінації «Трудове навчання, технології» подано 7 робіт, три із яких було відзначено нагородами.

За серію цифрових ресурсів «Веб-сайт: «Навчально-методичне забезпечення технологій у 7-8 класах Нової української школи» дипломом Управління освіти і науки Черкаської обласної військової адміністрації відзначено творчу групу учителів трудового навчання, технологій міста Черкаси, до складу якої входять: Камінська О. О. (Черкаська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №32 Черкаської міської ради), Огіренко О.В. (Черкаська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №19 Черкаської міської ради), Плахотня Г.Л. (Черкаська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №3 Черкаської міської ради), Рябова О.В. (Черкаська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №21 ім. Ю.Г. Ілленка Черкаської міської ради), Шмиголь О.А. (Черкаська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №8 Черкаської міської ради. URL: <http://surl.li/poref>).

За серію цифрових ресурсів «Інтерактивний посібник з технології української народної вишивки «Від історії до сьогодення». 7 клас Нової української школи» нагороджено дипломом комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» Пятяку Ю.В. (Черкаська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №11 Черкаської міської ради. URL: <http://surl.li/tmqyf>)

Для участі у конкурсі наступного року рекомендуємо подавати матеріали, які можуть стати в нагоді учителям технологій 5-7 класів: серії відеоуроків з виконання учнівського проєкту, відео майстер-класів з виготовлення виробів, які доцільно виготовляти на уроках технологій, електронні методичні кейси для проєктування із описом методики їх використання, сайти учителів технологій із структурованими матеріалами для проведення занять, додатки із матеріалами для проєктування, які можна встановлювати на мобільні телефони тощо.

ІІІ етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання, технологій

У ІІІ обласному етапі Всеукраїнської олімпіади з трудового навчання, технологій взяли участь 43 учасника. Із них: з обслуговуючих видів праці – 18 двічат, із технічних видів праці – 23 хлопці.

Олімпіада проходила у дистанційному форматі в два тури:

1. Теоретичний тур – учні/учениці давали письмові відповіді на 7 завдань з метою визначення рівня компетентнісних знань і умінь з базових технологій трудового навчання, проєктних технологій, креативності мислення, життєвого досвіду.

2. Практичний тур – учні/учениці виконували комплексну практичну роботу:

- технічні види праці: «Кулон та подарункова скринька до нього» – 9 клас, «Ручка для дверей» – 10 клас, «Підставка-колонка для мобільного телефону» – 11 клас;

- обслуговуючі види праці: «Сувенірний гаманець «Мишеня» – 9 клас, «Рюкзачок «Зайчик» – 10 клас, «Повідок-жилетка для вигулювання kota» – 11 клас.

Під час виконання практичного туру учні/учениці перші 30 хвилин мали змогу користуватися власним мобільним телефоном для пошуку зразків-аналогів у мережі Інтернет та виконувати на їх основі власні ескізи майбутніх виробів.

Результати роботи з виконання комплексного завдання із технічних видів праці у переважній більшості були творчими і демонстрували вміння учнів самостійно виготовляти вироби. Учні проєктували і виготовляли виріб з визначеного переліку матеріалів.

Завдання теоретичного туру олімпіади були спрямовані на визначення рівня засвоєних знань

відповідно до навчальних програм та на їх практичне застосування у конкретних життєвих ситуаціях. В загальному учні добре справилися із завданнями, але в той же час, як і в минулі роки продемонстрували недостатній рівень графічної підготовки (майже всі роботи учасників із виконання наочного зображення або технічного рисунка власної конструкції виробу були на низькому рівні). Для учнів достатньо важкими виявилися завдання на розширений пошук інформації в мережі Інтернет та виконання математичних обчислень щодо визначення розмірів деталей виробів.

Учителям під час підготовки учнів до олімпіади рекомендується звертати більше уваги на якість з'єднань деталей та естетичну складову об'єктів праці, умінням доцільно оздоблювати вироби, обирати їх конструкцію і форму у відповідності до функціонального призначення.

З обслуговуючих видів праці майже всі учасниці добре справилися з комплексною роботою: вироби мали практичну спрямованість, в переважній більшості були естетично оформленими і охайно виготовленими.

Дівчата продемонстрували достатній рівень теоретичної підготовки. Питання охоплювали визначення знань учениць із швейної справи, кулінарії та конструювання. Але і для учасниць проблемними питаннями виявилися такі ж, як і в хлопців: розширений пошук інформації в інтернеті, конструювання власного виробу у відповідності до призначення виробу.

Учителям обслуговуючих видів праці рекомендується при підготовці учениць звернути увагу на питання щодо розв'язання життєвих завдань та на формування умінь з розширеного пошуку інформації в інтернеті.

За результатами проведення олімпіади 6 учасників нагороджені Дипломом I ступеня, 7 – відзначено Дипломами II ступеня, 6 – III ступеня.

У цьому році, як і в минулому, IV етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання, технологій не проводився.

Орієнтовні рекомендації щодо напрямків здійснення методичної роботи учителями технологічної освітньої галузі

В умовах реформування освіти і впровадження Концепції Нової української школи та для підвищення професійного рівня учителів технологічної галузі рекомендуємо звернути особливу увагу на самоосвіту. Щоб визначитися з напрямками цієї діяльності, необхідно опрацювати вимоги професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», Державний стандарт базової середньої освіти і Державний стандарт профільної середньої освіти (станом на травень 2024 р. знаходиться на стадії обговорення проекту).

Протягом навчального року учителю необхідно приділити найбільше уваги вдосконаленню методики викладання технологій у 5-6 класах, напрацюванню методичних матеріалів (кейсів) для занять з технологій у 5-7 класах, опануванню особливостями виконання учнівських проектів за модельними навчальними програмами для 7-9 класів.

Для якісного викладання навчальної дисципліни у змішаних групах потребує обов'язкового вирішення задавлена проблема щодо опанування технологіями обробки матеріалів учителями суміжного навчального предмета (обслуговуючих чи технічних видів праці). Вирішальну роль у цьому мають відіграти відповідальні особи територіальної громади за технологічну галузь: консультант Центру професійного розвитку і керівник методичного об'єднання.

З метою покращення рівня підготовки учнів до участі у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з

трудового навчання, технологій, рекомендується організувати творчу групу вчителів, у якій кожен учитель працюватиме з дитиною за певним напрямком, а саме: конструювання оптимального виробу, його естетичне оформлення, виконання графічних зображень, здійснення ефективного пошуку в мережі Інтернет зразків-аналогів тощо. Варто опрацювати олімпіадні завдання минулих років з акцентом на естетичне оформлення виробів, їх конструкцію та з'єднання.

Дуже важливим напрямком діяльності учителя є вдосконалення практичних навичок застосування інформаційних технологій. Сучасний учитель має уміти застосовувати хоча б найпоширеніші веб-сервіси і не тільки для використання під час дистанційного навчання, а й під час очного навчання. Бажано уміти створювати хоча б прості веб-сайти та розміщувати на них різноманітну інформацію для учнів, записувати відео з поясненням виконання практичної роботи чи майстер-класів, використовувати мобільні телефони під час виконання учнівського проєкту тощо. Кожен учитель повинен мати власний методичний кейс, який можна об'єднувати із цифровими кейсами колег. Крім того, частина педагогів потребує вдосконалення навичок зі створення електронних матеріалів з допомогою пакета офісних програм (правильне форматування вмісту текстових документів і комп'ютерних презентацій, виконання стандартних дій з інформацією: створення, редагування, копіювання, переміщення, видалення тощо).

Керівним органам освіти територіальної громади радимо спонукати учителів трудового навчання, технологій до участі в обласних конкурсах, конкурсах місцевого і всеукраїнського рівнів, у роботі обласних творчих груп з трудового навчання, технологій.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ НА ДОПОМОГУ УЧИТЕЛЯМ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

1. Навчальні програми з трудового навчання, технологій: сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
2. Електронні версії підручників з трудового навчання, технологій: Сайт ІМЗО: URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>
3. Нормативно-правова база всеукраїнського конкурсу «Учитель року»: сайт ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». URL: <http://surl.li/ukamh>
4. Сайт управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації. URL: <https://www.osvita-cherkasy.gov.ua/>
5. Сайт комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради». URL: <http://oipoppp.ed-sp.net/>
6. Сайт підвищення кваліфікації педагогічних працівників: сайт КНЗ «Черкаський ОІПОПП Черкаської обласної ради». URL: <https://sites.google.com/view/choipoppkursy>
7. Сайт інтернет-спільноти учителів трудового навчання, технологій «Віртуальна майстерня». URL: <https://virtualna-majsterna2.webnode.com.ua/>
8. Сайт «Учителю технологій НУШ». URL: <https://virtualna-majsterna.webnode.com.ua/>
9. Канал YouTube «Трудове навчання» Кондратюка С.Ю. URL: https://www.youtube.com/channel/UCfHRqNvrSS_vNlyTNEmYgLg
10. Сайт дистанційної освіти з трудового навчання, технологій. URL: <https://sites.google.com/view/trudvideo>
11. Архів навчальних програм з трудового навчання, модельних навчальних програм з технологій, навчальних програм з креслення. URL: <http://surl.li/tmqxn>